
Награда
Десанка Максимовић

Награда Десанка Максимовић
27

Саша Радојчић
2021

БИБЛИОТЕКА
„НАГРАДА ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

1

Љубомир Симовић / УЧЕЊЕ У МРАКУ

2

Стеван Раичковић / РАНЕ И КАСНЕ ПЕСМЕ

3

Миодраг Павловић / СРБИЈА ДО КРАЈА ВЕКА

4

Танасије Младеновић / НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА

5

Матија Бећковић / ОД – ДО

6

Милован Данојлић / РАЗГОРЕВАЊЕ ВАТРЕ

7

Бранислав Петровић / ГРАДИЛИШТЕ

8

Борислав Радовић / ПЕСМЕ

9

Слободан Ракитић / ПЛОВИДБА

10

Радмила Лазић / СРЦЕ МЕЂ ЗУБИМА

11

Милосав Тешић / У ТЕСНОМ СКЛОПУ

12

Алек Вукадиновић / КЊИГА ПРСТЕНОВА

Награда Десанка Максимовић
27

Саша Радојчић
2021

13

Слободан Зубановић / КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ

14

Мирослав Максимовић / ШАПАТ КИШЕ О СЛОБОДИ

15

Рајко Петров Ного / ЧОВЕК СЕ ВРАЋА КУЋИ

16

Мирјана Стефановић / ПРОМАЈА

17

Душко Новаковић / ЗАБАВА ЗА УТУЧЕНЕ

18

Владимир Копицл / ТУФНЕ

19

Милан Ђорђевић / ПЕПЕО У БАШТИ

20

Петар Пајић / ПОЕЗИЈА

21

Тања Крагујевић / ТРН О СВИЛИ

22

Мошо Одаловић / ДОБРО ЈУТРО, ВЕЛИКА ХОЧО

23

Милан Ненадић / ОТМЕНО А ЦРНО

24

Ана Ристовић / ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

25

Војислав Карановић / ЗАГРЉАЈ У КОМЕ НЕМА НИКОГА

26

Томислав Маринковић / ДУТЕ СЕНКЕ ИЗА ТРЕНУТАКА

**Саша
Радојчић**

**За ватру
надлежна је
душа**

ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Задужбина „Десанка Максимовић”
Народна библиотека Србије

Београд
2022

с̄т̄вари и речи

АМЕРИКА

1

ништа ново ствари ћуте
и не питају за здравље
али не говори ни твоја одсутност
гласније од равнодушних предмета
данима се гомилају странице
преко којих једва претрчи буба
да би оставила знак
измишљаам послове
премештам намештај
кувам горку кафу
пењем се на кров
оданде боље видим туђа дворишта
туђа стабла са којих отпада презрео плод
стазе од шљунка којима нисам корачао
тајне тако блиске

запевао бих с крова
као докони петао
најављујући госте
као рањени љубавник
гласно
као преварен грк
ти никада не правиш поређења
за тебе је свако постојање
поново нађени лик суштине

гледао си острвља и океан
усамљен и велик
језеро што пада у језеро
са сигурношћу чињенице
научио бих те
да измениш извесност
за дане у којима се остаје без гласа
у којима филм није довољно осветљен
слика изоштрена
да замениш поглед
коме је све
како треба да буде
за поглед који одустаје од свега
и тада бих запевао с крова
као да сам нешто велико и важно
најзад дочекао

2

причао бих ти о тишини
о томе како се ништа збивало није
ти ме не би разумео
требало би да прођу године
па да наслутиш
важност ћутања одустајања
храбрости потребне за постојање
у непостојању

памћење ће нас обојицу надићи
да си ту
причао бих ти приче
ти би ми певао

можда бисмо се свађали
то је добар начин
да се премосте конвенције
замишљао бих да ширим руке
и узлећем
претварам се у комету
а ти би повратио нестале шумове
дом бисмо испунили звуком
са разних страна би стизали путници
да виде да чују то чудо

тишина би
неповратно изгубивши друштво
паучином смекшала углове
и ћутала
сама за себе

3

сӣнукњӣгӯӣшеш

хоћу да говорим једноставно
да ме разумеш
мимо свих захвата и кључева
на које смо наговорени
плоча је дошла до краја
и ручица грамофона се вратила
у своју хладну лежаљку
у соби се могло опипати
одсуство звука
метафизика се
само примирила

овај филм понавља стару причу
и његова порука стара је
све је таштина и грех
важно је само време
које хоћемо да шчепамо за реп

(овде читајмо
презрене навике
општа места
говоримо о пропустима форме
и не рецимо ништа
о ускраћености искуства)

узимам књигу и седам на под
ти ми из далека
не пишеш ситним словима

због временске разлике
сањамо одвојене снове
писање не гради мостове
не затвара промајне излазе
није лек
и то је неки
не баш добар али посао
кожни наслоњач је био
много бољи посао
добра је била вечера
вечерњи програм је лош
жена која тихо говори
у емисији о театру
ружна је као знојна летња ноћ
ухолажа је гадна
адут је
жир

не то је нека друга врста
растанка бдења
пуко кушање самоће
дани без искушења
удишем мирис боје
и куцкам о под
преградио сам тајне ходнике

равница је прах
где год да крочим
крпаста паучина без улова
дом подноси године
из старих капута куља нафталин
из окана светло
када дођеш
отићи ћу на реку
из мохача донећу ти сир
испразнићу ормане
рачуне нећу платити

пожелим да причамо
о правим начинима
да се чине ствари
америке ми је преко главе
телефон је постао клатно
осећања су ужарени ваздух
који гутамо прождиремо

леињи облаци. две године пошом

звездано небо надамном
морални закон у мени
бар једно више не вреди
облачност је притисла
моју низину крњи универзум
ти не знаш не мораш знати
на углу певају језиком
који разумем али није мој
ја немам свога језика
немам треперава светла
која би ми показала пут
загледан у лишаје и траву
трагове опасности враћам се
као ствари на своја места
премећем у глави ове речи
знојим се лето мојих напора
другачије од оног
чији сам прах и боје славио
као луда ластавица
разумем знојим се летњи облаци
ти не мораш знати ништа
о мојој самоћи
да би препознала радост повратка
ти не мораш знати
да је то радост због разлике
неповратно изгубљеног језика

СИТЕ БОЈЕ

сунце се претворило у злато
и бронзану патину шумарака
песак је пријатан у ципелама
сув прах благословен
на врхунцу задовољно дахће природа
страст је искључена
боје су сите

лето лето зрело лето
не хистерије цврчака по камену
не кишом испрана поподнева
већ лето зрело лето
и сите боје
пољских друмова
отежалих од мириса

снено лето
саткано од злата
од прашине
и бронзане патине

СЕЋАЊЕ НА СТВАРИ

натраг онима које су кренуле
својим током и за чије поштење
више нико не присеже просипати
соли из ока главе по њиховим
траговима постоје ли завети
узвишенији од тога натраг јер
њиве су поново заоране јер има
светлости у ваздуху недодируте
алаткама никада не престаше
да буду наше ствари што смо
их знали само по мирисима и
краљевским бојама одора на
траг јер ми смо оно изгубљено
и наш ће бити повратак

ТИХО

па нека спакују ствари и крену
својим током до старости у
помирљивом ћутању коме је
до јунаштва нека остави главу
на бојишту овде тако не бива
овде су године попале по слави

негде можда још има сећања на светло
које су просипали свеци ходећи
горњим крајинама овде тако
не бива сва су јунаштва загробна
речи у калупу ћути се бива какав
се само може бити тихо тих

ЈОШ УВЕК

корачам
и шушти под мојим кораком
још увек пруга је развучена
од последњих кућа до хоризонта
асфалт мирише детаљи су сидро
баласт
ћушка по образу мишљења

(у процепу између кровова
бледи трагови дана говорим
и речи капљу по плочнику
лако је заборавити лако се
сетити ствари су вечне и неме)

корачам
добро сам прошао у великој
подели улога
неће ми пљескати
на крају последњег чина
нећу гинути од кукуте
са истином на врху језика

коју ће уосталом
схватити погрешно
изврнути наопачке
и разгласити као своју

СКИЦА

на западу пуна утрнула луна
ноћ је стала
на пола пресечена оштрицом сна
хладном њушком да гура
довратак и стубе
дрво шкрипи
штропот ноћног лава
не могу се чути кораци
надрасла је бујица мрака
коме у глави мир коме сан
ноћ је све је у мраку свеједно
све је не-дан

ПОХВАЛА (ПРАВЕ СТВАРИ)

и ево закорачујем у мрак
као у језик брзопотезни би рекли
као у вечност у ствари
то је сасвим обичан прави мрак
опипљив мрак народа мог

свагдашњи мрак оних који су посрнули
безнадни мрак прави је мрак
дакле у који закорачујем и хук
над главом прави је не долази
од авети нити духа тај хук

бића с кљуном и перјем
залуталог у град све је стварно
мрак и хук и кораци којима ступам
прави је мрак и киша која почне
биће права киша падаће истинским

капима и сливати се низ мрак
низ векове који различито трају
спираће у мраку та истинска киша
уз хук трагове наших нестварних живота
и прави талог ће се слити под кореке

ПАРАБОЛА

и негде је нестала изгубила се
једна линија описана у пресецима купе
давно грчким маниром линија
коју сам тако добро знао да цртам
не дижући оловку са невине белине
хартије само понекад ноћу мислим
чини ми се као да њена сигурност
улази кроз прозор собе и увлачи се
пожудна вешти лопов у наборе светла
али кад подигнем поглед са ствари
ништа ничега нема само се траг
знак присуства давне комете види
за завесом на небу без дна

ТРАКТАТ О СУЗИ

јутро је јутро град је град
ствари су оно што јесу говорим
о звуку сирене ватрогасних кола

о сјају челичних делова
о мирису руже у вази на столу
и кажем „ружа” и кажем „сто”

не мислећи на име нити на суштине
скривене иза ствари посматрам сузу
која се суши на образу дечака

камичак у башти дрворед јутро како
прекорачује кућу с дворишне стране
и ћутке одлази низ улицу

ГЕОМЕТРИЈА

као и увек почињем
оним у шта се не сумња
углови собе су белези
несналажења
линије су гласне
екран је топлији
од звезда
ствари немају тежину
оне су дубоке и
миришу на моћ

геометрију поново вежбам
елементи
приче са морског острва
нове основе
додирујем музику
звук који је једном
постао далек
као линија
повучена због разграничења
као мрвљење језика заборав
завршићу оним у шта сумњам

ТО

знам где сам оставио књигу
знам како се на грчком каже пас
знам ко станује у оној кући
знам шта ми је рекла
знам како сам се осећао
не могу то да изговорим

ДРУГИ СВЕТ

боје се полако повлаче
из предела из трава из крошњи
последње их чува небо

али без облика је
та одложена палета
и све блеђа

оно што притиска у ноћи
није огромна празнина
ројеви звезда
вечни точак зодијака

већ то

други свет

у који нам само сутон
или понекад сан
дају да привиримо

*а шрећи змај рече
ја могу за девет шренушака*

за то нису потребне речи
како притискам папучицу
проклињући озоне
како точкови грабе асфалт
који јаукне и замирише
како тона и по
углавном челика и меса
претвара просторе у енергију
доказује и оповргава еуклида

то неразумно усхићење
док остављам за собом
путоказе путеве путнике
кривине правце кривине
уснула села и предграђа
ноћ и зору који се препиру
ја могу за девет тренутака
до реке јордана и натраг
по живу воду

јер то су се моје ноге
умножиле и сада се врте
то су се моје груди ужариле
од журбе срчаних клипова
јер то моје грабљиве очи
бацају светлост на свет
који заиста постоји
док пролазимо крај њега
ја никада нећу бити

крајпуташ
моје тело је мој гроб
моје углавном челично тело
једнога дана ће исећи здробити
претопити у дуге лепе шипке
а душа ако је има
уселиће се у фелне
које ће неко узети
из похлепе или сажаљења

САБОРНА ПЕСМА

ено их два старца
седе на позном сунцу
и како сенке постају дуже
они померају столице
све ближе кући
још увек обасјаној

седе два старца
гледају се присећају
један жали другога
добро се познају

онај који непрестано пита
верујући да зна одговоре
то мора бити да сам ја
јер још ми није додијало
још се нисам заситио

а онај други што одговара
мислећи да разуме питања
то мора да сам такође ја
јер ко би други имао стрпљења
за такве разговоре

два старца две изгубљене душе
седе на позном сунцу
пропиткују претресају
померајући столице
све ближе кући

одакле се зачује позив на вечеру

на то
старци се прену прикупе
саберу у једно
као црква у никеји
и ја
мљацкајући свој символ вере
улазим
унутра

КАО ИЗ ОНЕ ПЕСМЕ

познати звук све ближи и ево га
мали црвени авион као из оне песме
истим корисним послом забављен
истом путањом нас надлеће
(велика је снага навике)

овде доле исте су појаве
уз гамад страдала вредна пчела
јаросни бумбар и још којеко
безимен а ситан
скоро све је исто

сем што је дрвеће израсло
и што други пас зачуђен
њуши овај грдни помор
а ни ми нисмо исти они
(што смо били)

знам поновиће се опет све

само што ће дрвеће још веће бити
и правиће хлад да се у њему седи
и чита књига а тај који чита
за тренутак ће стати обазрети се
и рећи заиста све је исто

(уз две-три разлике небитне
ништа неће знати о оној песми
а ни о овој)

ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ

више пута се будим ноћу
проверавам
жив ли сам
лупа ли срце
би ли нешто изволело
тело

јер могло би бити
јер шта ако се деси

најчешће
добро прођем на том тесту
унутрашње контроле
ради срчана машина
дишем знојим се
размењујем материје
са околином

али помишљам
заиста помишљам

да можда све то
о климавом клину виси
и да ћу једном
само једном
пасти на испиту

PSYCHE

(песан за милана ђорђевића)

у остарелом
у истрошеном
што изнова га муке
ударају сваког дана

станује она
обасјана
вечно млада
и крилата

божјем слична
а без оног
није ништа

НИТИ

за михајла ѧанѡића

ни онај кроз чије грло
клизи гутљај овог вина
ни онај чија рука
пише ове ретке
то нисам ја

а опет
има ме помало
у свему

највише тамо
где се најмање видим

у овој кући
у овој кожи
у овој реченици

речи и ѱесма

ПРИМОРСКЕ ЕТИДЕ

1

опет је лето врело лето
на кожи слана скрама
душа зарасла у доколицу

исто је све као талас
као обрис обале само
краће неутешно кратко

обиље речи у приморском
граду брда планински венци
непотребних речи одмахујем

недовољно вредан за рударење

2

из оваквих не из трипут
већих таласа изашла је
једном афродита из пене

но чак и на старом жалу
с песком меким као снег
она је могла одерати колена

огребати раме могла је изаћи
коса пуних морске траве
и од ветра најежена да

свакако дрхтећи могла је

3

јутро пуно елемената
земља дише вода се ломи
о камење ваздух је крцат

лепљивим капима за ватру
надлежна је душа говорим
то звучи понекад утешно

слике старих можда узалуд
потежем олујно је море
и тачка претеривање је

та прича о елементима

4

у хеленски час кад предмети
не бацају преварне сенке
кад природа се претаче у

прапочела и заћути бар
на часак отац свега смотри
ли то у магновењу закон

по ком опет све се збира
у целину у склоп без шава
ил обманута то одлута

за сопственим трагом душа и

5

могао бих живети још хиљаду
година и могао бих свакога
јутра излазити на дуго жало

и не видети то што видех данас
али изрећи то непоновљиво
био би тек покушај понављања

признање слабости слутња да живот
ипак није испуњен ни исцрпен
часом у ком се збуде све што треба

и да су му потребне речи речи

6

хоћу да пренесем тај тренутак
тај јасан тренутак озарења
онај глас даљи од унутарњег

гласа који вели жив си жив си
пролазан и трошан као и све
што је трошно шуме куће поглед

на шуме са прозора под кровом
жив си и најсличнији погледу
ти си тај поглед што обрће се

овамо и онамо и траје

ваздух сја то златан бог се у море
спушта и крвари у њему нема
ужаса премда у црвено боји

брегове још топле дишу зидине
пустог града да ли ће опет хоће
јер он је добар нестраствена ватра

вода сја нестаје танка линија
која дели две врсте плаветнила
и све је у једном и све је једно

док полако из душа израста ноћ

ЛАЖЕМ САМО ПОНЕДЕЉКОМ

веруј ми на реч веруј ми
то је још једино што вреди
такав је свет шта ћеш
изродило се покварило
веруј ми
и када мој говор звучи празно
када звони као пробушена лименка
веруј ми
иако има људи који лажу у очи
упркос преким погледима
упркос свој нашој историји
свим нашим лажима
веруј ми
мада су те сви до сада лагали
мада ни самој себи не верујеш
нећеш се кајати ако послушаш
једино су нам још речи остале
оне отварају гвоздена врата
оне бију јаче од пушке
оне нису важне
а важније су од свега
веруј ми
нећу те слагати веруј ми
ја лажем само понедељком

ЗВЕЗДАНА

синоћ ми се указала жељена звезда
синоћ су облаци исписали моје име
синоћ ме је сан тако добро слагао

и ја сам се надао и ја сам се надао

дохватићу звезду са пролећног неба
скамениће се реч у облаку
сањаћу само снове истините

али нисам веровао али нисам веровао

КАМЕРНА МУЗИКА

стари су знали знање у њиховим
падовима више но придизању
одзвањало је мноштво што је било
за славу славило се без обзира
на жртве понекад су и жртве
слављене понекад је музика
досезала до бога није се могло
истећи затајно да не види нико
(кап по кап) а ми говорим без убеђења
да ме следе нећемо свирати
у великом оркестру нашем звуку
су потребне границе зидови ове собе
кожа овог тела речи једног језика

ЈА САМ ТУРБИНА

ја сам турбина воденични камен
условљен епохом који прелази пут
од зрна до праха а не мења место
ја сам друм прав као стрела
реченица сам и делама како год
и како где ја сам ћуп ја сам
празнина у ћупу и вино уснуло у њему
па да посведочим ја сам прозор
окренут ка врту јутро поглед
који пуца са прозора ја сам грана
са које ветар управо отрже
последњи лист обрће га и носи
ја сам тај ветар реченица турбина

О!

о прегласно је пукло јутрос
јутро прегласно је цикнула зора
шта сада да рекну певачи
девице сломљене душе
зеленога ја више или мален је
смртника број
како да не

у ствари можда невољан
касним у предузеће
умивам крмељ и зној
можда тишина пада по столу
љушти се као крљушт
као језик врео од болести

можда ћу ускоро опет
држати нож у руци
виљушку трагати по джепу
листати другу књигу

у подне ће рећи распродаја
неко је умро састанак
на врху језика

ШУМСКИ ЉУДИ

божанска видеотека је неисцрпна сваког дана
два нова филма једноставност призора
у којима се пуца превазилазе једноставности
живота о томе су писали успешнији писци
они би годинама обилазили забачене крајеве
у којима није било часописа ни критичара
на застанцима се учећи певању с хацилука
би се враћали оседели и препуни прича
истресали би своје бисаге и прашна одеда
ситним рукописом бележили сећања на трг би
излазили и беседили око њих би се скупљала
деца и новинари са телевизије рекавши речи
слегли би раменима и отишли из града поново
на пут у шуме свог народа зарасле у легенде
и јубилеје тамо ће добити наук о скромности
а најесен ће изаћи њихова нова издања

АПОКАЛИПТИЧКИ ЦИТАТ (КАО НА ХАРФИ)

ново доба тражи нове песме зар
није лирика излив душе одјек
срца огледало живота песме
су испеване у облику старом

као на харфи сачувала нам се
мала збирка плесачице без којих
нема гозби младићи у новцатој
кошуљи све оно што је на срцу

народу који је дошао градска
врата скидао и рушио градски
зид нема наследника што је било
пре рата богиња је наткрилила

у њену луку трговачке лађе
хрле одасвуд имена песника
повлаче се тамо-амо вечне су
мисли замишљене мртав се језик

учи још се глуме драме такмиче
хорови мртвим се језиком пише
свет пада пред њим ничице вечна су
дела отврдла реке стегле у лед

ЕЛЕГИЈА О МАЛИМ ПЕСНИЦИМА

мали песници сањају велике стихове
по читаве дуге ноћи ходају у сну
јече у сну овај шкргуће зубима
онај скичи као прасе то неизрециво
у тискује белег у њихове дане

мали песници буде се као из смрти
у магновењу на врху језика
док још су са обе стране велики стих
им пољупцем печати разум
и нестаје свакако без иједног трага

док се умивају мали песници
секу прсте жилетима и својом крвљу
бележе успомене на снове
по хладним плочицама које ће потом
орибати њихове стрпљиве музе

излазећи у јутро у поздраву суседа
препознају кључну реч песме
и после причају о томе мали песници
у редакцијама малим критичарима
и још мањим писцима романа

мали песници имају мале пороке
и љуто се кају због несавршенства
вежбају јогу технике памћења
окрећу шољу по црквама пале свеће
заборављеним великим стиховима

за вечером они не вечерају
док шетају нису у шетњи
не воде љубав него вребају чудо
у чијем ће погледу велика песма
преокренути њихове мале животе

уморни на починак одлазе
мали песници проверивши замке
под јастук метнувши бележнице
тако тужне и лепе заслужено
у сну их походе велике песме

ОКАЧЕН О НЕБО

рецимо да склопим очи
и држим их
чврсто затворене
у чисти мрак загледане
и рецимо да ми уши
буду залирене воском
или чиме другим
за музику непропусним
и да висим на танушним нитима
окачен о небо
да ишчезне сав тај једном речју свет
и да не осећам ни глад
ни жеђ ни пожуду
да увежбавам немишљење
да ли бих тада осетио себе
шта бих био

УОСТАЛОМ

све ми је лето већ дало
што је стајало до њега

чисто небо и игру облака
тресак муња и потпуну тишину
ковитлаце боја лишених форми
јутра испуњена мирисима
и новом надом
вечери које се дуго гасе
у ноћ која прекратко траје
топла и мека

све све ми је лето дало
тамне шуме и беле градове
крте траве и пуне улице
доласке и одласке пријатеља
додире туђег тела
све привиде сила
која је себи могла да створи
уплашена душа

и да тражи још једном
све то још једном бар

РЕЧ

изговорим је
и већ је ван мене
није више моја
почиње да лута
убога господарица
у њеном је лутању
као језгро у љуску
стиснуто
све што сам био

ЈУТАРЊИ ПОСЛОВИ

ослободити реч
умити јој очи жељне сна
и широм их отворити
силом ако треба
отворити јој очи за свет
за промену за померање листа
на поветарцу
отворити јој очи
за промене у души
за померање зебње и радости
очистити пред кућом
помести отпатке и труње
повезати лозе и грање
ту и тамо откинути
притегнути дотерати заташкати
успоставити поредак
и на њега нахушкати
реч пуштену с ланца

A-LETHEIA

Ћо хајдежеру, очиљледно

неко ми краде време
пусте сате дане читаве
тек што прође
најсуровији месец
а већ је на помолу
узвишени месец будала

између
будим се
обазирем око себе
видим нешто лепо
нешто необично
што брзо заборављам

толике људе срећем
заборављам им лица
имена речи
упознајем се са њима
сваки пут изнова
сваки пут испочетка

понекад путујем
на места на којима
раније нисам био
или сам био
па заборавио
па ми је све ново

понекад се
између

догоди нешто важно
али и то заборављам
нимало густо је
решето моје душе

понекад смислим стих
и дуго га окрећем
у себи вртим
опробавам
углавном
и стих заборављам

око мене
заборављене ствари
места имена стихови
дани који су прошли
између
ето то ми неко краде

чучне и чека
да стресем са себе
нешто до тада своје
и пре него што падне
у лету га граби
хитрим чељустима

то ради вешто
скоро неприметно
не оставља трагове
а и да их оставља
свеједно
и њих бих заборавио

---

der philosoph aber fragt
wenn ich meine errinerung bin
ако сам ја своје сећање
оно што заснивају песници
шта је онда мој заборав
и ко њега заснива

УСПОМЕНА

док су возови
још увек возили
неколико нас младих
песника и критичара
путовало на југ

негде већ у брдима
уђе чича изу се
прекину препирку
о песничким фигурама
стваран оштри воњ

рођени приповедач
као сви брђани
чича одмах поче
као да наставља
где је нетом стао

и тај његов син
и та снаја беснуља
шта чине од себе
да он у ове године
иде да их развађа

воз је успоравао
пред следећом станицом
чича назу ципеле
и пре но што ће изаћи
из цепа извади

малу папирну кесу
згужвану и мусаву
као што је и сам био
у кеси коцке шећера
којима нас обреди

да ме се по добру сећате

и ето
прошло је тридесет година
и још памтим ту сласт
а потпуно сам заборавио
које су биле спорне метафоре

МАНИФЕСТ

*ненаду јовановићу
и усјомени на воју десјошова*

на конзерве
песме би требало штампати
на конзерве
елегичне сардине патриотско пиво
љубавна готова јела
излазила би из фабрика
у милионским тиражима
поезија би дотакла живот
живот би се сродио са поезијом
књишки мољци по супермаркетима
превртали би полице
на цени би биле конзерве
којима је истекао рок употребе
луксузна издања
урезивали би сами песници
реч по реч
у нерђајући лим
професори и критичари
не би излазили из магацина
једни другима претресали би
фрижидере и оставе
само када би се песме штампале
на конзерве
а то би и поезији добро дошло
прво
била би конзумирана
и друго
смешио би јој се вечни живот
у погону за рециклажу

НЕСАНИЦА

војиславу карановићу

ђаво пати од несанице
па читаву ноћ смишља
зла и ситне пакости
одлази пре свитања
у председничку палату
тамо ради као диктатор
заљубљен у рокенрол

воли ђаво и позориште
иако је сјајан глумац
пристаје на споредне улоге
некад се претвори у петла
или расклиману столицу
на којој главни јунак стоји
док му намичу омчу

има ђаво и других средстава
недостају му циљеви
макар сасвим скромни идеал
зато краде календаре
у лудило тера часовничаре
да све буде исто
у свету без времена

а једино он да се мења
пресвлачи оделца
маску ставља преко маске
час грамзиви старац

час родољуб зла жена
накинђурена као јелка
косе обојене у зелено

од несанице пати ђаво
на споредне улоге пристаје
циљеви му недостају
ставља маску преко маске
у свету без времена
ради као диктатор
зла жена

пати ђаво од несанице

МАЈСТОРИ ПЕВАЧИ

зуби шоми воји гарку и зојку

моји пријатељи белокуси
све више и ја постајем такав

знају све што треба знати
о стиху о песми
за друге вештине невешти

моји белокуси пријатељи
своје године лепо носе
добро им

стоје

овај крив онај погнут
над песмом над стихом

над животом углавном
све више и ја постајем такав

ОНО ШТО НА ЖИВОТ НАЛИКУЈЕ

целу ноћ се врти
кратко му ћебенце
вире му стопала

у ципелу му
упао камичак
жуља ли жуља

како би нам текли дани
без малих невоља
и великих

чиме бисмо доказали
да смо живи

да између света и нас
струји смисао
размењују се материје

да смо достојни среће
туге смрти живота
и онога што

на то наликује

али није то
не сасвим

йесма и душа

ОБРАЋАЊЕ АНЂЕЛУ

прелудијум

осмехни ми се
осмехни се на мене
строги анђеле
зашто се не осмехнеш

ако ти можеш на врх игле
са безбројном браћом
можда се и ја могу денути
кроз њене ушице
и нитима душе овде заштити
тамо прикрпити строги анђеле

не не дижем главу
у грдном сам страху
твој поглед и овако жари
кроз стиснуте капке
рије кроз теме буши кости
њуши живот сапет у жиле
мери мером без утега
мој анђеле

осмехни ми се
осмехни се на мене
зашто се не осмехнеш

1

крт сам анђеле строги
сваки дан ме ломи
у хиљаде комада
и чекам
за страх недовољно способан
недовољно уплашен за наду
ноћ дугу и лековиту
ноћ која склапа ме
из крхотина опет целог
уснулог лептира
благу звер
крила крхкијих од твојих

да сам који сам био
кривица је доказ анђеле
и дуго трајање туге
дани што само по концу
знају да моји су
ни трун вечности
у живот зборано време

2

теби је теже анђеле
у ово време тихе страсти
да судиш
но мени да грешим
у лажи да трајем
да падам испод свог могућег лика
онај који изневерава
и изневерен да будем

онај који пати
и крив је за патњу
жељник и жеља

зато прими анђеле строги
оно што могу ти дати
једноставну песму и чисту сузу
окрајак светла
на коме зидах храм
да ме крије и чува
да ме по њему помињу

3

моме храму темељи у души леже
у души се дижу мога храма зидови
тако га лакше носим са собом
кад отпочну зла времена
а свако време је зло анђеле

и мир је само предах
између вихора
и спокој је само час без бола

и живот је само жишка у тами
путељак узак над понором
трновита стаза на којој чекаш
анђеле драги
да прођем или да згрешим

разлика то је за мене
за тебе не
сувише важна
траг душе давне

4

једном живех анђеле
живех богу ни налик
и тражих више
за собом сејак трагове

речи које сам читао
речи које сам писао
речи које сам бацао
у ветар улудо у ништа
које се ево већ цери

5

гласно хуји време
и учи ме анђеле
једином науку са ове стране света
и мада сам се скривао
мада сам одустајао
мада сам бежао што могу даље
то није било довољно далеко
ти можеш даље строги анђеле

скривао сам се
а одавао ме дах
одустајао порицао
а лупало је неко срце
ваљда моје
и крв је ударала у жилама
и ледени ветар времена
кравио се на тој крви

то живо је месо
а не прах анђеле
оно
нешто
што од тебе тражи
благу вест топлину погледа

6

јер сами смо анђеле
неизлечиво сами
и бриге и радост
само су знаци сидра
која нас везују
мене са ове тебе са друге стране
те опне која је свет
тог парчета тла на ком се срећемо
и одвраћамо један од другог

сами смо анђеле
и потребан сам ти
колико и ти мени
један без другог нисмо
два крива огледала
између којих стоји
и одражава се у њима
можда замишљени
лик вечности

7

кад вечност паде у време
отворише се ране пролазности
ти их не исцељујеш анђеле
то није у твојој моћи;
ти ме само гледаш
увек ме гледаш
добри анђеле
гледаш нетремице

а шта видиш

кад вечност паде у време
отворише се понори
и из понора
провали ништавило
ништа које је понор
то није твој пораз анђеле
то није крах наше везе
није смрт која чека
створење које лута
временом и местом
није извор суза
туга није мој анђеле

8

смрт је блаженство што нам се
само једном даје
не одврати лица својега
од мене
осмехни се

МЕТАФИЗИКА ЧАСОВНИКА

казалъка на сату неумољиво
неумитно примиче се циљу
тренутку договореном између
мене и часовника

како да је зауставим
а да не прекинем
ток   времена
како да учиним да
време   стане
само за мене
за свет који стварам

прекасно

ПРАХ ВРЕМЕНА

кажемо да време тече лети
не зауставља се неповратно је
да се све заборавља
и оставља за ново рођење
неоптерећено баластом
претходника

стварност се стално ствара
то је наш поглед на свет

а онда се појави неко
ко изриче химну мразовцима
таласима мора трави
која никад не напушта пропланке

појави се неко ко примећује
ветар снег таму између звезда
и друге обичне ствари
прашину рецимо

у коју се ништа није претворило
а која чека њега нас време
рецимо претпоставимо саму вечност

КЕНИГСБЕРШКИ ШЕТАЧ

можда нема разлоге и корен
али има нокте и зубе
време униформу носи изнутра
и ордење шкрипи као гладан стомак
растегљива врећа у којој нестају
годишња доба шљаштећа бројаница
која се врти сама и окреће
у ритму корака одступања су
пожељна једном ћу збунити суседе
закаснити заборавити итд

АНЂЕО

крилом у небо гле поглед
земљи које нема приклонио

све бело је даровао кости
зубе беоњаче славна

отаџбина у облаку спава
густ је њезин сан ни крви

на крилу ни у руци законик
за душе него поглед сав

у вид је себе преточио
упитан о прибежишту

небо мами небо мами земља
вапи тело души тамница је

МИЛЕНИЈУМ

1

набрајати имена ствари говорити
о ономе што нестаје као да ће
заувек остати ту не казати име

него учинити ствар саму блиску
и дубоку спустити се у понор
или се успети на кров света

из непојмљиве даљине види се
јасније сви путеви воде ван
из средишта пуног ожиљака

2

под пророчком капом а како
другачије карте су подељене
улог је велики није то више

ни сећање ни знање озбиљно
стабло у врту неће казати ништа
ћутаће небо као кривац на суду

неће га опрати ни дунав ни
топла сапуница потегни адут
скривен у рукаву запевај

3

зар не видиш ваздух је густ
као љубомора јутра миришу
на одгађање на одустајање

галамције не мирују множе
јучерашње ликове које ће славити
данас оцеубице вадитељи очију

чупачи језика изопачено славље
бар да се ниси пробудио бар
да си остао у искреном ћутању

4

заборављени светови чекају на тебе
изуј се остави терет пођи гологлав
у сусрет ономе што није смело да оде

ко је кога напустио и ко је ронио сузе
још бубри у сумњи шта путник открива
сем сопственог лика изневерен чека

ваља да кренеш ваља да кренеш
преко река које одавно не плаве
преко сувих корита у градове

ПЕСМА ЗА 31. РОЂЕНДАН

Њо Шерамену

зашто ли си ме досад сачувао
за које ме то велико и страшно
дело спремаш другим речима да ли

да хвалим твој наум гест провиђења
премудру реч или да плачем јао
тек што нису провалила небеса

јер можда је ово мало твог гнева
што на нас се изли само благ увод
у језу постојања и вечности

МИЛЕНИЈУМ, ОПЕТ

можда су сви задремали у одсудном часу
и творчеве речи није чуо нико једни
устврдише разумни да је сабор отказан

божји дан минуо и да смо чисти и сами
други умисливши у сну делатни
нова су јеванђеља писали и у други

звук су речи извртали разочарани и
помамљени који одустају јер је касно
и који би да ужасно почне ново време

ЈЕДНА ПЛАТОНИСТИЧКА ТЕМА

не сељакају се душе не сећају се

јер откуда толика испуњеност телеса
прекобројних непотребних али са смислом
из којег би ђавољег магацина на реверс

за скупу станарину високи чиновници ужаса
издавали душама одоре станишта назувке
не сељакају се душе сироте и голе

од усуда до усуда по квартовима горњим
и квартовима доњим не сељакају се
душе све је то сарадња чуда и хемије

СЕДАМ ВЕЛОВА

шта ли се крије
иза оног осветљеног прозора
коју судбину види окно

и шта се крије
иза унутрашњих окана
отима мраку који
ниједно светло не обасјава

као што чекам
у светлој соби да угледам
девојче са књигом
или ћутљивог старца

ко погледа
у овај собичак
шта ће затећи

ћутање књиге
нешто справљено
ништа довољно јасно

јер млечно је стакло
на прозорима који ионако
не гледају на бољи свет
а светлост шкиљи
иза седам велова

сенка је сенке
то што од себе правимо

КАД ГОД МИ СЕ ЧИНИЛО
КАО РЕЦИМО ДАНАС

да су ствари на своме месту
да је све како треба да буде
да је свет један склоп без шава
на ум би ми падало најгоре

укратко

да то неко ко нисам ја
сања овај блистав дан

КАД ИСКОСА СУНЦЕ

кад у благи дан касног лета
сунчев зрак и твој дом дотакне
кад сетиш се да си смртан

топао дан кад око тебе се гаси
и косо сунце у последњи трен
још једно обећање ти саопшти

можда је час за песму о снегу
о хладноћи о врстама белог
за тужбалицу углавном

ако те неко уопште пита реци
мирише зима не признај да то је
због лета касног лета

кад сетио си се да си смртан итд

ПОВРАТАК ЗИМЕ

зима се предомислила
вије беле косе
преко пробуђене равнице

објасни то
воћњаку у цвату
тек пристиглим родама
стисле се једна уз другу

и дрхте

или човечуљку
ено оном тамо
са црвеном капом наврх главе
претреса кров
гунђа на хладноћу

сваки час подиже руке
и намешта капу ли
главу ли

да је не однесе ветар

ПОНАД ДУНАВА

влажна зора дунавска
капље одасвуд
само тиме да се храни
река била би велика

час модри
у час златни
прераста

а ја не знам
куда да окренем
поглед

сунцу што лењо излази
помами у птичјем царству

или ка она два човечуљка
што већ су у чамцу
одвеслали

њихово ћутање
чак догде допире
ћутање вредно злата
тишина мудраца

само што нису
по свој камен
у мутно дунаво
заронили

САН ВАРАЛИЦА

полегали човечуљци
сан да дође лековит
чекају

сањаће о слободи
љубави и срећи
о себи другачијим

а сан
стари лукавац
варалица
по својој вољи
послује

зато мудар човечуљак
пре него што усни
пожели пуним срцем

да не сања
или се не пробуди

ЦРНА НЕДЕЉА

недељом ујутро
по граду врева
кошница
промолио главу
свако ко је има

ко шешир ко капу
натакао обојену
шепури се
показује

само онај човечуљак
трчи преко улице
гологлав

у журби у стиду

недељно јутро
свако своју маску
натакао
шепури се

само онај човечуљак
лице показује

у стиду у страху

ускоро ће стићи
чувари кошнице
доћи ће по човечуљка
пресешће му црна недеља

гуша и зраг

ОРФЕЈ У ГЛАВНОМ ГРАДУ

четири сновиђења

велика бомба ће пасти на град
на град ће пасти велика бомба
пашће на куће на баште на дрвореде
на грлице ће пасти на косове
на мраве бубашвабе на мишеве
велика бомба ће пасти
на уличне мачке
на прљаву децу са улице
пашће бомба велика на просјаке
побиће сиромашне
побиће гладне
глад ће убити велика бомба
убиће глад
убиће стид кад падне
грех ће прочистити
кад падне кад падне
а пашће

а ти шта ти радиш
ти што се у град враћаш
ти што се осврћеш
на све стране
: тебе тражим

сви беже
сви се склањају
склонила се влада војска полиција
склонили се порезници и пекари

трговци возовође медицинске сестре
бежи здравство судство
школе беже универзитети
беже поправни домови
домови за старе беже
бежи старчић на бициклу
окреће педале и у звонце лупа
беже ноћне птице
вредни мрави беже
бежи народ тиска се
уска грла прескаче
неки се у реку бацају са моста
неки већ пливају неки тону
неке већ струја носи
ови се гурају у подруме
у рупе у шахтове се тискају
по двоје по троје десеторо
онај се под ћуприју завлачи
тесно му па стење
овај копа себи јаму
оном пола ноге вири
овај се већ затрпао
онај на дрво се попео и виче
извадио неке хартије па чита
позива на разум објашњава
под дрветом две жене плачу
трећа им се смеје

а ти шта ти радиш
ти што се у град враћаш
ти што се осврћеш
на све стране
: тебе тражим

није то страх
нису ледени трнци који прођу дуж кичме
када чујеш тихи глас на неочекиваном месту
тамо где мислиш да си потпуно сам
није чисти страх
пред постојањем изврнутим наопачке
пред оним о чему си само слушао да га има
а сада видиш како неуморно послује
зар може бити страх
то што покреће замајац нашег света
зупчанике једном навијеног часовника
позорје пажљиво подељених улога
зар може страх
да смисли годишња доба
токове река клијање жира
златни шум високих трава
носи ли нас то страх
од бола од губитка од краја
од онога што долази после краја
од онога што нема краја
бежимо ли то из страха
страх ли је оно због чега бежимо
или је страх оно од чега бежимо
чисти ужас

а ти шта ти радиш
ти што се у град враћаш
ти што се осврћеш
на све стране
: тебе тражим

један зинуо и ћути
једном је свега доста
један се свему чуди
један тегли кофер са књигама
један упртио телевизор
један носи пола шунке
један ништа не носи
али джепови му пуни ситнине
па звецка при ходу
један се натронтао
један само у гаћама
један вуче кера
један трудну жену
један сусеткину бабу
двојица се око нечег туку
двојица трче цикцак
двојица понела кауч
двојица стала на углу
па један гледа лево
један десно
двојица скачу са највише зграде
и дуго машу рукама потом
још један као да оклева
па се и он баца
доле доле
доле су већ наслагана тела
већ многи су побегли
већ многи се спасили

а ти шта ти радиш
ти што се у град враћаш
ти што се осврћеш
на све стране
. тебе тражим

ХЕЈ! ЈЕР СВАНУО ЈЕ СУНЧАН ДАН
ЈА САМ НА ПРАВОЈ НОЗИ НА КОЊУ
А И СВИ АДУТИ СУ ТУ

над главом
пар тонова светлије
од клајнове стандардно плаве
здраве
пијано нагнуто небо
и смех

крута стена
нема сврхе опомена

препуштам се ковитлацу
очима упијам свет

читави хорови у једном гласу
сва четири става апотеозе игре
најлуђе и остале ноћи

хармонично поцупкује град

ПИТАГОРА

да ли си нашао себе у звездама
коса ти је пуна светлуцаве прашине
сигурно си дуго на жалу сред таласа
цртао своје кругове

или си откривши праву природу човека
зидао куле од песка

али ево сумрака
ходаш у небо управљеним очима
иза олуја и облака реци
да ли налазиш себе у звездама

ПОСЛЕ ПОТОПА

опет ће тигар махнувши репом
поравнати планине велика мајка
ће се поново окренути на бок
пошто из њене утробе изађу народи
пашће киша и сунце ће гранути
изнова ће трговци и морнари
испричати приче тебе неће бити
а ја ћу се прометнути у сумњивца
нова ће бити само имена ствари

ЕЛЕМЕНТИ

облаци беху превелики па ипак
их јашемо по тврдој земљи
не топоћу наши боси табани
превучена је још тврђом стеном
воде са неба дубоке реке
мирне реке кривине река које
плаве у миру и рату подједнако
(да не набрајам даље) токови
преграђени самим длановима
нови мириси по врбацама
не газимо више кроз ову воду
огњишта престала да буду блага
и приче које смо причали ватри
нашем уху звуче другачије

ИДИ

кажем иди за трагом пратећи нит давно
наложен задатак за животињом што око себе
сејаше ствари кажем иди за трагом који једном
остављаху и твоје стопе научи да следиш мирис
и отиске корака на тлу буди ловац јер ловац
добро разликује ваздух и ваздух шуму и шуму
звер и звер кажем иди и лови једнорога
несталог у тексту вука што доноси снег
голему рибу иди овамо стижу столетне кише
боја свучена са градских зидова
све трагове ће запрети и неће више бити
потрага кажем иди док је могуће за трагом

ИЗЛАЗАК РАТНЕ ГОДИНЕ

најпре ће облаци
и киша ће
засенити варљиву јасноћу
сунце истину затим ће
пасти снег заборав
преко светске правде
биће хладно
и мирисно
и тада ћу изаћи

видим
над једном страном дворишта
раскриљени лабуд над другом
мачоносац и пас
уздржано савршенство слика
слободних од нашег говора
пахуља тераних ветром
дивно савршенство!
а мења се распоред
и лик који творе
очи света
равнодушне

РАСТРГНУТИ ДИОНИС

више пута сам умирао до сада
и оживљавао друкчији и тврђи
сваки пут сам губио понешто важно

од природе човека и бога и стицао
одличја стене вековима се претварам
у кип у симбол у храму украс

будућих нараштаја скамењујем се
полако као што планине зру и
троше се као што море стари и

губећи златан сјај постаје плаво
златна су само још села на морским обалама
и деца на жалу која ће ми одбити нос

и уши поломити удове у име једног
другог бога који сваки пут кад умре
све више постаје камен а све мање жртва

сместиће нас једном заједно два тужна
и уморна мраморна лика у блиске одаје
где ћемо се без иједног звука дозивати

и гледати како нови бог и нови човек
сваког тренутка умиру и оживљавају
све док не почну да се рађају мртви

и стегнути у хладан камен тада ћемо
последњи пут изаћи из преостале труни
живота и смрт више неће бити потребна

ИЗНУТРА НЕШТО

београд је шкољка
вечерима с кишом
воња на празну љуштуру
у врело поподне је гњио
и мек зором
док је још раван и гладак
као пучина или жало
приђеш ли сасвим близу
чућеш како изнутра нешто
дозива клопара
час налик таласу
час великој бродској турбини
која гура витак облик
и сече те исте таласе

ДУНАВСКА ЕЛЕГИЈА

већ дуго нисам ишао на реку
другде крај њених обала
шетају заљубљени последњи пут
држе се за руке и плачу
небески свод се спустио и стиска
више никада неће сванути

да ми је њихове туге!
да нам је њиховог незнања!
тамо матица носи сузе овде
невољно напуштене одоре душа
прах испод одигнутог прага
комађе креда и костију

поларна светлост се овде указала
и поларни тутањ од ког се тресу
стакло и кичма јечи песма
коју разумем граница светова
река прихвата без кривице
вољу наших мртвих дана

већ дуго нисам ишао на реку
њен муљ мирише на изгубљено
један језик и један свет другде
мешају се таласи реке и таласи мора
у гетској земљи пралику прогонства
где је широк поглед на еонски мир

потиру ли наноси старине
горак талог нашег доба
пође ли река каткад унатраг
равнодушно носећи благо
у дом свој у извориште
у подземље старије од прича

већ дуго нисам ишао на реку
јер страже су тамо за мене
непрелазне јер ништа не могу
да осетим својим јер још су
дубоки трагови бол чије ивице
кваси и можда заобљава река

МЕСТО ЧУДА

јер не стојим у месту
јер не држим волан у рукама
јер не ћаскам са другим путницима
јер не читам књигу
ни дневне новине
јер нисам погледао у лице медузе
ни у грм ватрени
видео сам место чуда

у барици крај пута
огледају се небо
и небеска створења
облаци птице анђели
и један мали клемпав неочешљан бог
за просте ствари задужен

прошао сам место чуда
не осврћем се
не осврћем се
не осврћем се
јер шта бих и видео
житна поља далековод отпатке
велики билборд
са рекламом за брзи кредит
и на њој уместо дужника
умивеног и насмејаног
лице малог бога
како намигује
можда мени

НАУК О ЕЛЕМЕНТИМА

тај цвет на води
та стабљика трске
тај облак што се полако скупља
а ујутро га више неће бити
тај жабац који се неразумно радује
ризикујући да прсне

тај шум ветра у крошњама
то крцкаће гранчица у рогозу
што одаје нешто велико
вепра или срну
а можда и мало
миша или изгубљено паче

та свежина траве
та топлина на кожи
све то што напада
утрнула градска чула
или-или дигиталног ума
сав тај живот

не знам шта је

а шта је песма

знам
али

не могу ти рећи

ГУСЛАЈ БОГИЊО ГУСЛАЈ

μήνιν ἄειδε θεὰ

гуслај богињо гуслај

о гневу јунака
о љубави и страсти
о чему би друго

од лупежа начини ратнике
од њиховог вође краља
охолог и сјајног

по дружини раздели
храброст мудрост славу
лозу од памтивека

лепојка лакомислена
нек буде разлог кавге

за крај неку подвалу смисли
на победнике баци клетву
побеђени нека стекну наду

подмити и мене песника
златни венац обећај
место за трpezом моћника

допусти да твојој песми
додам и свој глас

макар један стих

ОПУСТОШЕНИ ГРАД

град је опустошен
празан је
градом пролазе људи
али то нису ближњи

још већа је пустош

непрегледна крда људи
и сви говоре у глас
нико никога не слуша
не може да чује
уши су им запушене

још дубљи је мук
издубљен

сваки од њих
понаособ
честит је заиста
и у сваком погледу
од те доброте

још гора је звер
пробуђена

ХЕЛЕНА И РАТНИЦИ

она чешља косе
струне бесних лукова
не каје се
ушла је у песму

она милује
ногом мрамор купатила
руком завесице

она с куле гледа
бој где пламти врева
види пропаст града
ископине

они боје сутон
крвљу са копаља
вабе ветар с мора
домовински
да запева

није то она
иста хелена
макар је лепа

није то она
иста хелена
макар је лепа

НАСТАНАК ЗМАЈА

нешто као мит

од дрвоточца
превеликог за свој довратак
настао је змај

сизиф од
риђе веверице
што васцелу ноћ
премешта орахе

појма о томе нема
песник од папира

његова је хладна ноћца
лукава крадљива

јутро никад не дочека
ни химну сунчану
што опојно расте
из сваког жбуна
сваке крошње

ни змаја из прве строфе
који увежбава се
с брега вреба
девице и трговце

безбедан у свету
прилично невитешком

ОВАЈ ГРАД

такав је мук
тако су тешке завесе
бачене преко погледа
све само да се не открију
умишљене породичне тајне
играмо се скривалице
пребројавамо туђе
знамо довољно ружног
о свакоме
добро заборављамо

*

овај град
већ одавно нико не сања
нико нормалан не опева
само још завађени старци
и деца лажу
као да не знају
сваки се грех плаћа
пристајањем
на горе грехове

*

говоре нам овај град
овај град
он има чиме да се поноси
тишина је само привид
искривљена слика
грађански мит

све се може оправдати

све легенде
све добро испричане приче
могле би да стану
у галерије и кичасте
туристичке брошуре

*

прах
прст дебео прах
метар
тоне праха
што би да затрпају
све баш све

прах
пепео којим ћемо се посути
песак којим ћемо запушити
уши и очи
и лагано га жвакати
немушти

прах
у који ћемо се претворити
мада смо већ сада
ситно труње које ветар
витла кроз
овај град

*

а можда би нас спасила
киша

која од памтивека
од кад зна за себе
одавно одавно углавном

спира блато са улица
умива кровове и торњеве
скида боју са распетих
богова по раскршћима
натапа баште паркове
земљу под дечјим ноктима

можда ће нас заиста спасити
киша
опрати наше погрешке
ситне и крупне грехове

али будимо разумни
за то је потребан
прави правцати пљусак
провала облака

спасиће нас дакле
рушилачки потоп

*

када му прилазим
ноћу
када се враћам
после дугог избијања
или са путовања
и видим
где спокојно светле
расуте тачке светла
одраз звезданих ројева

пожелим

да заграбим руком
и накрадем се сјаја
да затворим границе ноћи
и сачувам тај тренутак
да ногом не крочим

ПЕСМА КОЈА СЕ ПОНАВЉА

успомени на симона симоновића

то нису могли да ођуте орфичари
знао је и певац питагора
једнога дана ћу се поново родити
у обличју јарца
имаћу лепе коврце
проливаћу излуђеним ноћницима вино
мојом ће се кожом огртати
играчи трагедија

биће то живот
кад постанем паук
што вазда бди
исплиће мреже
имајућ превише ногу
да би се назвао лепим

а можда ћу поново варварски
у очима исти страх од сунца
исти гнев и жеђ
којом ме заразише преци

или ће се затворити круг
почети читање страница
испочетка
а ја ћу имати да се снађем

у израслој празнини
у стрепњи
бићу семе које чами и гњили
чека на дан избора

ГРАДИТЕЉ УЧЕНИКУ

милеши аћимовићу ивкову

радуј се цртежима
јер град чији је живот почео у теби
и град у коме ће живети други
нису исто

преградиће твоје тремове
зазидати окна
чатрљама запушити уста тргова
барјаке посадити уместо младица
издати пропорције ради собичака
бистру воду по каскадама
смениће остаци с гозби

радуј се цртежима
јер пробиће капије у зидинама
блатом ће запушити степеништа
прекројиће широке улице
и живеће у таквом граду

радуј се цртежима
јер када огањ
лудило варвара
или стрпљиво време
одрубе главе кулама
врате земљи њезине кости
казне охолост камена
узраслог до неба
они који буду жалили
жалиће за градом који је био

а не оним који је
требало да буде

зато радуј се цртежима
јер град твој ту је
и нигде

У СВЕОПШТЕМ ТУТЊУ

усиомени на несима шахировића

ковач балканац
шта би друго

у златну сунце
месец у сребрну
срму оденуо
за свод
звезде заковао
путоказе

за мене је
крст начинио
гвоздени звездани

и још три мања
ено их на зиду
сваки на својој
корабљи плови

и човечуљка
са стећка
састругао

за њим пошао

када загрми
следећи пут
хоћу ли разазнати
у свеопштем тутњу

и његов чекић
како удара

јер шта би друго
ковач балканац

НЕ ВАЉА СЕ

при уласку у каду
прекрсти се
трипут дуне преко рамена

не ваља се тек тако
у воду

при изласку из каде
још једном се прекрсти
још трипут дуне

не ваља се тек тако
из воде

ḡrag u cīv̄ari

ПАНОНСКЕ ЕТИДЕ

зима

снег тих као тиха реч
спустио се данас на град
спустила се реч
и остала хладна

***

и поче ноћ
ноћ дуга
дуга и сјајна
сјајем унутрашњим
хладним сјајем обасјана
није то светлост душе
није пламен у срцу
светло ума није
које светове помера
на ледене свице смрти
на тешки оков наличи
на пусто и бескрајно
равницу у снегу
дуге улице резане ветром
поглед отворен на све стране
поглед незаштићен
уплашен

***

о зими ти говорим
дугој зими и хладној

и о светлости из које сја
оно што без боље речи
именујемо вечност
о месецу снегу и страху
о страху ти говорим
о спокоју

***

са оне стране осветљених прозора
у собама времешним
које постају топлије
док напољу пуца дрво
и звери се повлаче
најдубље у себе
са оне стране осветљених прозора
у собама које ћутке
посматрају досаду и страсти
љубав и одсуство љубави
животе у успону
и промашене животе
са оне стране осветљених прозора
док пролазник вечерњи
брзо некуд корача
кријући лице од ветра
топли дах штедећи
завлачећи се у поставу капута
да ли можда у некој од тих соба
са оне стране осветљених прозора
нека глава над књигу наднета
одељена од света
на тренутак помисли
да стих јој отвара
висока небеска врата

***

од својих заблуда
месимо суштину
од својих промашаја
склапамо приповести
о путовању и повратку
путник се није вратио
песник послат његовим трагом
вратио се као стих
као дуго брушене речи
сјајни кристали музике
уосталом склопљени
као корисно нешто што се склапа
у кући у мирном граду
с прозорима који гледају на врт
и домаће ствари
бунар у башти рецимо
или воћњак сад безлистан
и покривен снегом
глачао их је неко налик спинози
неко ко је познавао свет
а да никада није путовао
никада био на двору
острва видео само издалека
још ниједном умро
а дописивао се с анђелима

***

о таквој зими ти говорим
о снегу лепљивом
и снегу који под кораком шкрипи
и оном који се расипа

о хладноћи и страху ти говорим
о бледом унутрашњем светлу
лицу одраженом на месецу
говорим ти о том одразу
о месецу о смрти
говорим ти о љубави

пролеће

реко реко тамна реко
шта ти значи промена
због које у твоју вечност
не могу да закорачим
значе ли ти наше обичне ствари
беле лађе на њима заставице
они сандуци тамо на кеју
идеја о мосту који те прескаче
зар нисмо пролазнији
и промени више склони
зар не протичемо брже од тебе
зар не сахнемо пребрзо
ми смо ток и промена
непоуздани осека и плима
ковитлац елемената
обнављамо се ти си иста
тамна реко мајко трајања

***

а шта је ново
листови на гранама
мушице што се ковитлају
у свом мрачном обреду

оно дете још несвесно
које изводе да се надише
пролећног ваздуха и сунца
неколико ожиљака
читав свет подмлађен и нов
као нова крв да струји жилама
као нове мисли да круже душом
којој као да је и одора поновљена
као да нови сјај пада преко света
и отвара се као за нове очи

***

љубав своју овде сам тражио
чекао сам љубав своју
да дође као нешто присно што долази
поуздано и дубоко

***

и још ново шта је
наши трагови
бразготине по времену
остаји кратких дана
бачени у неизвесно сутра
будућности која можда неће доћи
тумачима који неће бити рођени
не мисле о томе девојке
које први пут овог пролећа
излажу своја гола рамена
гладне сунца и ветра
смене топлог и хладног
по кожи под којом нова крв
подједнако на заборав наводи
и буди успомене

ни они радници
до грла у рову
(као да нове раке спремају
овом гробљу)
о томе не мисле
ни о рају на земљи
ни о давању хлеба не мисле
можда о зноју лица свог
који ће на паузи спрати
водом са чесме
и о хладном пиву
које им се осмехује
а и то су неки трагови
плитке боре на лицу времена
талог дана који спирају
земаљске и небеске реке
и носе га далеко
за темељ будућних светова
грађу снова које ће сањати други

***

ту јасно видим
оно чега нема
будућност блиску
и врло далеку
како се мешају у слике
које само наиван
назива маштом
а шта видим
не говорим
тужна је река
без лађа
обала без мостова
пуста земља

***

и још ново шта је
галебови у ниском лету
над мутном водом
њихов крик пригушен
упорном вревом града
нешто у мирису велике реке
нешто између неба и тла
нешто чега сигурно има
али је неухватљиво
неизрециво
можда душе
што свој живот
непротраћен
у патњи проведен
док још им не пресахне снага
тих неколико часака
у победи над материјом
још хоће да задрже
над вољеним стварима
које постају сенке
и расипају се
у комађе у прах
који спира и односи
вечна река
река вечности

***

љубав своју овде сам тражио
чекао сам овде љубав своју
да дође као што долази
поуздано присно и дубоко

ле̑шо

то су неке друге лађе
са једрима истканим од заборава
и другачије су пловидбе
по морима запењеним надом
из којих расту острвља
обећања језици

***

све дуже сенке
како се поподне дужи
журе да сретну се и стопе
са унутрашњом сенком ноћи
лето је и густ мирис липа
чај ваздушни просут
поново над градом
још једном дочеках у самоћи
још једном у самоћи
откинух парче вечног лета
жалобан век прође
у три-четири љубави
читав живот ми стао

***

небеске шајке чекају спремне
да преплове с краја на крај век
у потпалубљу незбуњено вревом
дете сриче свој посед
још не знајући
никад се не враћамо
јер никуд не идемо
па да нам реч „повратак”

значи опет ту сам у првини
јер ни првине нема
јер смо у раскораку
јер смо у процепу
реч „повратак”
можда разуме мајка
ево ме у искушењу да кажем
али то није мој начин

***

самоћа је увек унутра
учим да говорим речи
реченице
учим их наглас изненађен
чудим се своме гласу
тако дуго
био сам одвојен
тако далеко

***

да ли би овде могао
да пронађеш спокој
унутрашњи глас
да слушаш
мирно да течеш дане
једне другима налик
да скријеш се
а не да бежиш
док врева нараста и опада
да постанеш невидљив
да будеш сенка коју шара
благ вечерњи ветар

***

ово није мој начин
да будем спокојан
ово није мој начин
да будем срећан
ово није мој начин
да будем спокојан и срећан

***

или
где језик више није потребан
где топла прашина лепи се за ноге
где не престаје живот
само се мењају дневни и ноћни
звучи кораци и шушањ
вода и земља дах и душа
вечност која није почела
и никад не окончава
са радошћу без разлога
животом овде животом сада

***

у води се огледају
трагови на небу
који ли од њих носи
мој језик у чвор свезан
дужности које пропустих
обећања која нисам дао

***

из града у шуме у траве
свежини јутра које ослобађа

свежини ноћи која ослобађа
забораву који можда лечи

јесен

свет не спава увек је будан

јутро је влажно и хладно

према каналу измаглица

преко голе лазићеве њиве
протрчао зец

уморним свирцима
у велику пластичну кесу
трпају хладне остатке печења
у дубок джеп недопијену флашу

живот је то
живот што не мисли о свету
свет што не мисли о животу
само трају
преплићу се

сударају

јесу

***

још једна је година прошла
тачно толико краћи су дани
свима које волиш

***

речи нису потребне
речи нису довољне
јутрос се осећаш спокојан
и чист као свет
што стар и уморан
прибира наду
у нови почетак
увек нови почетак

***

сасвим танки облаци
и нитасто сунце
(сетиш се оне загонетке)
опипљиво и топло
просуло се обалом
бабље лето
часи продужених нада

***

овде река ништа не спаја
и не дели ништа
мостови су у нама
у нама су границе
свему што пролази
огрћемо вео смисла
и затамњујемо сјај ствари
о трајности снујући
а како и да буде јасно
јасна је река
њен ток од извора до ушћа
шуме са супротне стране

ветар који ће донети кишу
кишу која ће дуго лити
и натапати тло
и нагрести темеље
и преобразити се
у нешто друго

***

још једна је година прошла
дивљи рогач откључава детињство
кестен живот који се обнавља

***

све краћи а кишни дани
панонска туга
што увлачи се
дубоко у поре
као црв у даску
као мемла
у зидове од блата
то да си глиб
и глиб да ћеш постати
нигде није толико јасно
као овде међу старим кућама
затворених прозора
пред којима седе
старци дрвореди
заборављена младост

ПЕСМА КЊИШКОГ МОЉЦА

рекла си да волиш ломне
у жуто одевене перунике
и да би их се набрала

откидам велик цвет
подсећа ме на тебе
и стављам га међу листове речника

говорим то је књига
као створена
да те сакријем од света

и сачувам
глаголи ће те ваљда нечем научити
или ће ти ако ништа друго

коса замирисати учевним мемлама
а то је мени бар
више него довољно

КЛАСИЧНА КОМПОЗИЦИЈА

дишемо заједно темена
скоро приљубљених различит
темпо наших удисаја и
издисаја ствара пријатну
складну мелодију класична
композиција лаокоон
и синови змијурини сан
стеже нас загрљајем хладним
и сувим неупоредивим

ДВОРИШТЕ

дечак трчи ако се озноји коса му воња
на панонију препознајем тај мирис у шетњи
кад се изненада спусти с липа или навали
из отвореног прозора његова свест
не познаје песму али је пева покретима
оно што нисам можда би он могао бити
стварност једне жеље ако помилује травку
израшће кајсија ако баци лопту увис
никада се нећу спустити хоће ли моћи
да ми опрости ову доколицу песму
у дворишту свет је велик и призива
узалуд чека купићу огледало и ставити га
на врата са оне стране све је
болно исто разлика је прогнана

ЛАСТАВИЦО

над градом ведрина птицо ластавицо
прошао је кишни облак и конопац
за веш је мокар мој син пева баш као
ти моја кћи се сакрила и још сања
платонске идеје маглу и хронике
пробудиће је сећања планине се
тање језера пресушују године су
широки пут ка пропасти срећна си
у мом дворишту птицо твоје потомство
не разуме светлеће шаре које ме
свег обузеше кожа тастатуре је
глатка и сјајна као девојачки хор
екран понекад пуцкета налик малој
грмљавини машина се разболела
и слова луде али то није твоја брига
ластавицо ни грех ни кајање

ALL YOU NEED IS LOVE

ноћ је пала на град и не пролази
звездице бућкају као аласи
заробљени у сопственим причама
лето је и густ ваздух разблажује
господ дахом лакшим од реченице

описа доста вели моја драга
и затвара окна с улице речи
помажу и не помажу велик је
свет који знамо и још већи онај
непознат заборави дођи вели

кротак као облак трои прилазим
напољу чујем померио се лист
из далека зову цврчци мириси
лавеж тресак вагона на станици
све оста са оне стране прозора

пуко могуће никаква сигурност
ван границе собе језика тела
тај страхотан скок у туђе и страно
што га свагда чинимо опсенари
који свој ум и чула опчињују

али дођи лековит је заборав
сумња је само један а ти можеш
пожелети други вид поуздања
не темеље већ скелу што у празном
опстоји љубав је све што ти треба

ФИЛИПУ

прсти којима будан додирујеш
уморан свет покрећу се вођени
другом вољом можда у сну носиш још
топло кокошије јаје и спушташ
га мајци у руку можда клечећи
чупаш травке према светлу окрећеш
зелени лист или управо нешто
скриваш на тајно место гурајући
које ћеш први заборавити сан
твој ми је по навици недоступан
слутња ни толико сан тврд као ствар
уосталом као јава која нас
овија и обмањује нас ватре
две које се не знају не дотичу

ДРЖЕЋИ СЕ ОНОГА ШТО НИЈЕ

овде се уздизала трешња јаких грана
на које су се пентрале девојке не сасвим лепе
без стида се смејући својим глатким коленима

стабло посекосмо зимус у ведар дан бучни
и црвени у лицу од мраза и пијанства
грубо се шалећи из хладне земље ишчупасмо пањ

знам да ти док с новим летом друга стабла зру
тешко одвраћаш поглед од књига не даш тај
спорни мир али прени се и ипак смотри

птицу која кружи над оном бившом крошњом
и свија у њој своје имагинарно гнездо
као и нас што се башкаримо у замишљеном хладу

и као да чујемо лакоом смех девојака

МОЈ СИН ЧИТА

и не примећује
како сунце смењује вишедневну кишу
како ваздух постаје топао и тежак

како пролеће узмиче пред летом

мој син чита и не примећује
метеж не види никога ништа не види
ни пчелу која му је слетела на колено

ни оца мог који седи крај унука
замишљен у неку своју мисао
загледан у неку своју непостојећу тачку

мој син траг моје душе чита
и не примећује ни звуке ни мирисе
ни промене боја на обичним стварима

не види ни мене поносног и неспокојног
јер знам он чита и живот ће проћи крај њега
као што ево пролази крај мене

који сам проживео више књига но дана

мој син чита и не тичу га се годишња доба
мршти се задубљен у путовање
и каже ми не сасвим тамо не сасвим овде

каже ми као да одговара на моје питање
каже ми гласним и мирним гласом
и не дижући поглед са слова жедан сам тата

тако сам жедан

МОЈА ЖЕНА ПИШЕ ПИСМО

моја жена пише писмо
и повремено убада прстом тастатуру
као да жели да прође на другу страну

млађи син телефонира
старији озбиљан и поуздан
некуд се спрема

дивно помислим породична идила
никоме нисам потребан
време за песму

потом дуго
уз начетог платона
недовршене редове

лењог мачка који ме мерка кроз капке
под зеленом граном гледам
како пилоти налик анђелима

цртају линије судбине
линије љубави
линије живота

ЛАКЕ БЕЛЕ ХАЉИНЕ

сасвим обична соба
заправо се ништа не догађа
млада жена седи крај прозора
на крилу држи склопљену књигу
мало се окреће или се то помера
онај који гледа очи су јој смеђе

али помало надуте као од суза
још увек се ништа не догађа
осим што она устаје држећи књигу
једном а размичући завесу другом руком
дан је напољу и светло је
она уздахне и привије књигу на груди

не види се наслов на корицама
топле боје жениних очију
али мора бити да је поезија
јер шта би друго мамило сузе
на лепе очи младе жене
у лаким белим хаљинама

ТЕЛО ПЕСМЕ

ено га ено
мали божански музичар
прерушен у бумбара
црног као скривени део душе
хоће да се распрсне
од радости од задовољства
од процвалог живота

мој пас привучен музиком
покушава да га улови
да га прогута спљеска
или шта већ пси раде
са летећим створењима

залеће се окреће и скаче
при сваком скоку у празно
шкљоцну оштри зуби
додајући такт
тај плес траје
док псу не додија
па откаше до хлада
и тешко падне
на густу траву

и док исплажен дахће
сијају његове крупне
људске очи
али то у њима нису сузе
то што могу да окусим

није разочарање
што у њима бљеска

те вечери
бучни црвени авион
кружио је над предграђем
намеран да потрује
комарце зунзаре гамад
све од чега нема користи
што не доприноси
општем благостању

пса сам увео у кућу
да не гледа помор
да сачувам његову невиност
да мирне снове сања

јер ено ено
у густој трави се црни
последњом снагом мрда
згрчено ускоро мртво
тело песме

НА ОСТРВИМА БЛАЖЕНИХ

гле драга моја
наша башта постала је
медитеран
без милости пржи звезда

сред суве траве
неколико бусенова
још одевених у зелено
у њима се крије
неуморни цврчак

погледај драга
наше мачке
одрођени ноћни ловци
проводе дане
на острвима блажених

наш пас лав ватрени
силази у подземље
и чека да му израсту
још две главе
ако се то не догоди
изаћи ће да се дозива
са другим мањим лавовима

и ми смо од ватре саздани
игра у нама пламичак
плеше неуморно
лето је наше време
сунце нам је брат

погледај скоро је голо
смоквино дрво
откуда толики стид
и чему

јер погледај
и мене драга моја
како сам ти леп
велик и миран
заборављена алатка
напрсла камена плоча
свој сопствени споменик

ЈОШ ЈЕДНА МЕТАФИЗИЧКА ТЕМА

девојка из мојих песама
сада удева конач
у невидљиву ушицу

узнем да јој помажем
тиресија међу сенима
не схватајући
сву тежину подухвата

дуго потом
кад већ сам одустао

моја везиља
моја шваља
крпи подеротине
спаја светове

AMO QUIA ABSURDUM

још увек их волим

младу жену крај прозора
са књигом у руци
и сузом у оку

и ону раздрагану
која слаже цветове
међу листове речника

и ону озбиљну
што пише писмо
сва постајући текст

између њих и мене
љубав и речи

или је обрнуто
речи и љубав

једина оправдања
једини разлози

ОНО ЧЕГА НЕМА

а оно чега нема има ли га
пријатељ преминуо
пре много година
има ли га у песмама
које покаткад читам
у кући крај које
расејан прођем

градови у којима нисам био
путељци на које нисам крочио
постоје кажу репортаже
деталне путне карте
вина која нисам пробао
дланови људи које нисам срео
стисак и укус за неког другог

кћи коју нисам имао
трчи ли неком ливадам
брза и витка или
стазом између солитера
осмех који нисам упознао
плач који нисам чуо
душа коју нисам додирнуо

да ли ме чекају на крају
када све прође
када прође
оно чега има

РЕФЛЕКСИЈА

светлом овијен
твојим драга
двоструким одблеском
прилазим ближе
твој поглед видим
у своме и тело
како се огледа
у истој игри

довољно милости ипак
просипа луна на траг
који нас чини стварним
уплетено у загонетку
прима ли делић
тог истинског
шаље ли га некуд
небеско огледало

јер све се у свему
одражава и све је
у једном
ништећи разлике
о томе прекасно
говорим о томе
казујем речи
утешне

ПОВРАТАК

јутра су блистала
од пролирене кише
и сваки дан је био
први

све се на јави збило
ишчекивање и нада
и ноћи су
дрхтале

једна тајна поста
као кад туђој свести
ветар љушти суву
кошуљицу

У НАЈБОЉЕМ ОД СВИХ СВЕТОВА

*добро је добро
с ѿим оглазим на ѿочинак
будим се с ѿим*

све у свему драга моја
после толиких година
није испало сасвим лоше

нисмо погубили главе
из куће нас нико није истерао
нису нам отровали пса

није испало сасвим лоше
нису нам све украли
нису нас све слагали

друго шта би хтела
још држимо главе на раменима
и климамо свему климамо

ЗА МРВУ

у овим грудима

куца само за тебе
једно топло
мало псеће срце

слатка слика привржености
спремно свуда да те прати
чак и када стане

а последњи и мени
када прође дашак
посадите ме негде

у присенку баштенском

одатле ћу вам бујати
као трава у априлу
нежно и неукротиво

ЗНАЛАЦ ДИЈАЛЕКТИКЕ

оцу за 75. рођендан

Мој отац у младости
Писао је приче
Сирове и снажне
Презирао је писце
Са извесним именом
Њихове лажи
Улепшавање стварности

Када сам навршио педесету
Постао способан
За дијалектику
Извадио је из фасцикле
Три-четири приче
Да их погледам
Ако стигнем

Неколико дана
Само сам их загледао
Додиривао папир њушио
Напослетку
Прочитах их наискап
У њима је мој отац
Не више дечак
И његова истина

Шта бих све рекао
Том младом писцу
Дивљег талента
Да сам му отац
А он мој син

Али неки ђаволак
Измешао нам судбине

После неког времена
Отац је назвао
Причали смо о киши
Која упорно пада
О родбини о свему

А оно
Изустио је најзад
Јеси ли погледао
Добре су рекох
Заиста добре

Нисам могао да кажем
Сјајан си момче
Настави тако
Само обрати пажњу
Јер може се десити
Не ништа од тога

Сутрадан
Отац је навратио
Пролазио неким послом
Па кад је већ ту
Ето
Чисто да се јави
На поласку је
Покупио приче

Стварно су добре
Понављао сам
И пропустио да кажем

Сине мој
Драги

И још нешто
Пропустих тада
Један од нас двојице
Кајаће се због тога
Али речи нису могле
Из мене

Има разлога да верујем
Нисам узалуд био на свету
Мој син мој отац
Има своју истину
Уме да је каже

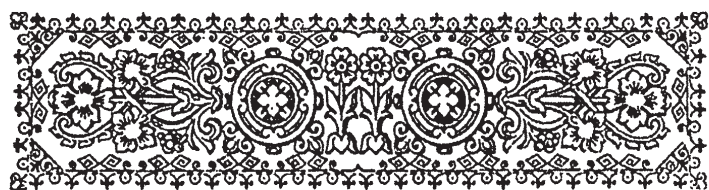
Добре су
Понављао сам
Уместо тога
Чекајући да отац оде
Да останем сам са собом
Зналац дијалектике
Постао сам оно
Што је презирао
Писац са извесним именом
Који улепшава стварност
И лаже

ЕПИЛОГ

а љубав шта је
укрштај
две мале вечности

ЈЕДНОСТАВНОСТ

*хоћу да говорим једноставно
да ме разумеш
мимо свих захвата и кључева
на које смо наговорени*

Америка, шреће њевање

Једна од најважнијих карактеристика поезије коју је Десанка Максимовић писала током свог ве-ома дугог и несвакидашње плодног стваралачког века, јесте једноставност лирског израза. Њени стихови су прозачни и јасни, њен исказ је одређен и разговетан, њена мисао је целовита и светла. Може се са приличним поуздањем претпоставити да је на такву конституцију песама утицала конституција личности песникиње, у мери коју ми данашњи, опремљени и оптерећени теоријама и знањима о уметности, књижевности и песништву, нисмо више спремни, нити смо способни да при-знамо и прихватимо.

Можда би се та спремност и та способност увећале, када бисмо себи поставили питање:

КОЛИКО ЈЕ СЛОЖЕНО ПИСАТИ ЈЕДНОСТАВНЕ ПЕСМЕ?

Јер, ми верујемо у књижевни поступак, и стал-но тражимо у поезији феномене чијом анализом ћемо ући у траг пишчевој технологији. Истовремено захтевамо од поезије да буде, како је то говорио

Елиот, деперсонализована и независна од аспеката емпиријске егзистенције песника. Ругамо се питању „Шта је песник хтео да каже?” као наивном и застарелом. Нажалост, као резултат таквог става неповерења према песничкој личности, често добијамо поезију која је безлична, и у којој заиста питања поступка, технике, изгледају важнија од свих других питања која се могу поставити песничком делу, важнија чак и од оних питања које песничко дело поставља нама и због којих песништво уопште постоји.

Оно што желим да опробам као први одговор на постављено питање, није напуштање теорија нити одрицање од знања која смо стекли, него нешто сасвим супротно од тога: позив да прихватимо могућност да је и једноставност исход дуго и брижљиво подешаваног поступка. Могућност да песник, управо зато што уважава и теорије и знања хоће да (поново, још једном, упркос свему) говори као да говори из неког само могућег, претпостављеног стања песничке наивности, из поново стеченог изворног лирског односа. Утолико би једна једноставна песма, данас, била потврда изванредне сложености поступака којима се остварује утисак о једноставности, њен изглед. Њен привид, ако хоћете – мада бих ту реч радије избегао, због тога што асоцира на нешто неистинито.

Свест о потреби да постигнем тај вид једноставности први пут сам отворено изнео у трећем певању *Америке* (одломак наведен на почетку), и поновио у трећем *Обраћању анђелу*, у облику скривеног цитата из песме Атанасија Стојковића „На смрт бесмртнаго Јоана Рајича”, која је оцењивана као драгоцен допринос песништву српског неокласицизма:

---

*Защо ѝрими, анђеле сѝрођи,
Оно шѝо мођу ѝи даѝи:
Једносѝавну ѝесму и чистѝу сузу...*

И у Америци и у Обраћању анђелу реч је, дакле, о оној једноставности, до које се долази упошљавањем сложених поступака и сугерисањем веома сложених значења. Она се може постићи, и у њеном постизању се можемо увежбавати. Али та изведена, секундарна, као-да-једноставност, за коју смо способни ми данашњи, па и то само уз озбиљан напор, није исто што и једноставност Десанке Максимовић. Лакоћа говора њене песме је, да се тако изразим, примарна, изворна, непосредна, у њој нема напора. Има напетости, превазилажења, драме – али нема напора. Питање је сада, да ли је, и како, могуће да нека песма данас проговори на тај начин.

Покушајмо да то замислимо. Можда је могуће да наговоримо своје теорије да, бар привремено, колико је потребно за једну песму, или за један њен исказ – заћуте. Да се окрену на другу страну. Да нам дозволе да, знајући о њима, нешто кажемо без обзира на то знање. Да будемо наивни у време када смо сигурни да је наивност немогућа. Да говоримо обичним речима, као да не пишемо поезију двадесет и првог века, ужасно стару и поносну на свој дуги родослов, да говоримо онако како иначе човек говори другом човеку и у том говору ословљава све могуће светске и надсветске појаве. Да говоримо онако како иначе човек другом човеку открива оне тако обичне и у исти мах тако важне тајне, које се тичу његовог, њихових, живота, пазећи при томе да му речи значе отприлике оно што хоће да каже, трудећи се да не мути бистру воду и да не увећава, без потребе, ионако предубок и непремостив понор

између својих речи и света и живота о којима говори.

То није ствар поступка. За то нема подесне технике. Песнику је то или дато, или није. За Десанку Максимовић је то било нешто елементарно, живот-но, као рецимо дисање. За нас данашње – у питању је свесни гест, или одлука. Остаје ми само да се надам да сам, бар понекад, био у стању да донесем такву одлуку. И да сам, бар по који пут, песнички дисао, да су стихови које сам слао у свет, бар ту и тамо, били на тај начин, на тај прави начин, једноставни.

А то није мало. Нити је, да одговорим на почетно питање, лако.

Београд,
Народна библиотека Србије,
18. мај 2021.

БЕЛЕШКА О ТЕКСТОВИМА У ОВОЈ КЊИЗИ И ЊИХОВОМ АУТОРУ

Текстови објављени у овој књизи чине избор из свих досадашњих ауторових песничких књига. У многим песмама унете су мање или веће измене.

Саша Радојчић (1963), објавио је:

– збирке песама: *Узалуд снови* (1985), *Камерна музика* (1991), *Америка и груђе песме* (1994), *Елеџије, ноктурна, епиге* (2001), *Четири годишња доба* (2004), *Cyber zen* (2013), *Дуђе и крајке песме* (2015) и *То мора да сам иакође ја* (2020);

– теоријске књиге: *Нишња и прах. Антиролошки песимизам Стеријиног Даворја* (2006), *Сјајање хоризонта. Песништво и интерпретација песништва у филозофској херменеутици* (2010), *Разумевање и збивање. Основни чиниоци херменеутичког искуства* (2011), *Увод у филозофију уметности* (2014) и *Уметности и стварности* (2021);

– збирке огледа и критика: *Провидни анђели* (2003), *Поезија, време будуће* (2003), *Реч после* (2015), *Једна песма* (2016), *Слике и реченице* (2017), *За светлом из очеве колибе* (2018) и *Огледало на ијаци Бајлони* (2019);

– преводе са немачког: Х. Г. Гадамер, *Похвала теорији* (1996), Х. Г. Гадамер, *Филозофија и поезија* (2002), В. Дилтај, *Доживљај и песништво* (2004), Р. Зафрански, *Зло или грама слободе* (2005), Е. Јингер, *Дроге и оијености* (2007), Х. Г. Гадамер, *Ко сам ја и ко си ти* (2010), Х. Кајзерлинг, *Јужноамеричке медијације* (2015), Л. А. Саломе, *Фридрих Ниче у*

својим делима (2017), Х. Х. Бинсвангер, *Новац и маџија* (2018), В. Вајблингер, *Живої, йеснишйво и лудило Фридриха Хелдерлина* (2020) и В. Ајленбергер, *Време чаробњака* (2020).

За поезију је добио награде „Бранко Ћопић”, „Ђура Јакшић”, Змајеву награду, „Венац Лазе Костића” и „Ленкин прстен”; за књижевну критику награду „Милан Богдановић”; за целокупно песничко дело Дисову награду и награду „Десанка Максимовић”.

Дипломирао је и докторирао на Филозофском факултету у Београду. На Факултету ликовних уметности у Београду предаје Филозофију уметности.

САДРЖАЈ

с̄ивари и речи

АМЕРИКА.....	9
СИТЕ БОЈЕ	15
СЕЋАЊЕ НА СТВАРИ	16
ТИХО.....	17
ЈОШ УВЕК	18
СКИЦА	19
ПОХВАЛА (ПРАВЕ СТВАРИ).....	20
ПАРАБОЛА	21
ТРАКТАТ О СУЗИ	22
ГЕОМЕТРИЈА	23
ТО.....	24
ДРУГИ СВЕТ	25
165	26
САБОРНА ПЕСМА.....	28
КАО ИЗ ОНЕ ПЕСМЕ	30
ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ.....	31
PSYCHE.....	32
НИТИ	33

речи и њесма

ПРИМОРСКЕ ЕТИДЕ.....	37
ЛАЖЕМ САМО ПОНЕДЕЉКОМ	41

ЗВЕЗДАНА	42
КАМЕРНА МУЗИКА.....	43
ЈА САМ ТУРБИНА.....	44
О!.....	45
ШУМСКИ ЛЈУДИ	46
АПОКАЛИПТИЧКИ ЦИТАТ (КАО НА ХАРФИ)	47
ЕЛЕГИЈА О МАЛИМ ПЕСНИЦИМА.....	48
ОКАЧЕН О НЕБО	50
УОСТАЛОМ.....	51
РЕЧ.....	52
ЈУТАРЊИ ПОСЛОВИ.....	53
А-ЛЕТНЕІА	54
УСПОМЕНА	57
МАНИФЕСТ.....	59
НЕСАНИЦА.....	60
МАЈСТОРИ ПЕВАЧИ	62
ОНО ШТО НА ЖИВОТ НАЛИКУЈЕ.....	63

песма и душа

ОБРАЋАЊЕ АНЂЕЛУ	67
МЕТАФИЗИКА ЧАСОВНИКА	73
ПРАХ ВРЕМЕНА.....	74
КЕНИГСВЕРШКИ ШЕТАЧ	75
АНЂЕО.....	76
МИЛЕНИЈУМ	77
ПЕСМА ЗА 31. РОЂЕНДАН	79
МИЛЕНИЈУМ, ОПЕТ	80

ЈЕДНА ПЛАТОНИСТИЧКА ТЕМА.....	81
СЕДАМ ВЕЛОВА.....	82
КАД ГОД МИ СЕ ЧИНИЛО КАО РЕЦИМО ДАНАС	83
КАД ИСКОСА СУНЦЕ	84
ПОВРАТАК ЗИМЕ.....	85
ПОНАД ДУНАВА	86
САН ВАРАЛИЦА	87
ЦРНА НЕДЕЉА	88

душа и зраг

ОРФЕЈ У ГЛАВНОМ ГРАДУ	91
ХЕЈ! ЈЕР СВАНУО ЈЕ СУНЧАН ДАН ЈА САМ НА ПРАВОЈ НОЗИ НА КОЊУ А И СВИ АДУТИ СУ ТУ	95
ПИТАГОРА	96
ПОСЛЕ ПОТОПА.....	97
ЕЛЕМЕНТИ	98
ИДИ.....	99
ИЗЛАЗАК РАТНЕ ГОДИНЕ	100
РАСТРГНУТИ ДИОНИС	101
ИЗНУТРА НЕШТО	102
ДУНАВСКА ЕЛЕГИЈА	103
МЕСТО ЧУДА.....	105
НАУК О ЕЛЕМЕНТИМА	106
ГУСЛАЈ БОГИЊО ГУСЛАЈ.....	107
ОПУСТОШЕНИ ГРАД.....	108
ХЕЛЕНА И РАТНИЦИ.....	109

НАСТАНАК ЗМАЈА.....	110
ОВАЈ ГРАД.....	111
ПЕСМА КОЈА СЕ ПОНАВЉА.....	115
ГРАДИТЕЉ УЧЕНИКУ.....	116
У СВЕОПШТЕМ ТУТЊУ.....	118
НЕ ВАЉА СЕ.....	120

ġrag и сївари

ПАНОНСКЕ ЕТИДЕ.....	123
ПЕСМА КЊИШКОГ МОЉЦА.....	136
КЛАСИЧНА КОМПОЗИЦИЈА.....	137
ДВОРИШТЕ.....	138
ЛАСТАВИЦО.....	139
ALL YOU NEED IS LOVE.....	140
ФИЛИПУ.....	141
ДРЖЕЋИ СЕ ОНОГА ШТО НИЈЕ.....	142
МОЈ СИН ЧИТА.....	143
МОЈА ЖЕНА ПИШЕ ПИСМО.....	144
ЛАКЕ БЕЛЕ ХАЉИНЕ.....	146
ТЕЛО ПЕСМЕ.....	147
НА ОСТРВИМА БЛАЖЕНИХ.....	149
ЈОШ ЈЕДНА МЕТАФИЗИЧКА ТЕМА.....	151
АМО QUIA ABSURDUM.....	152
ОНО ЧЕГА НЕМА.....	153
РЕФЛЕКСИЈА.....	154
ПОВРАТАК.....	155
У НАЈБОЉЕМ ОД СВИХ СВЕТОВА.....	156
ЗА МРВУ.....	157

ЗНАЛАЦ ДИЈАЛЕКТИКЕ.....	158
ЕПИЛОГ	161
ЈЕДНОСТАВНОСТ.....	165
БЕЛЕШКА О ТЕКСТОВИМА У ОВОЈ КЊИЗИ И ЊИХОВОМ АУТОРУ	169

Саша Радојчић
ЗА ВАТРУ НАДЛЕЖНА ЈЕ ДУША
ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Издавачи
ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”
Београд, Скерлићева 1
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
Београд, Скерлићева 1

За издаваче
Светлана Шеатовић
Владимир Пиштало

Уредник
Светлана Шеатовић

Дизајн и припрема
Лепосава Кнежевић

Штампа
SKRIPTA INTERNACIONAL

Тираж
300

ISBN 978-86-82377-?????? (ЗДМ)
ISBN 978-86-7035-?????? (НБС)

